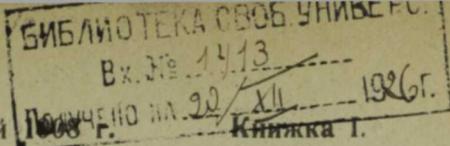

Година XV.

1 януарий

БЪЛГАРСКА СБИРКА

II 1148

~~III 9-74~~ Св. 9.
А. С. Бобчезъ

С. С. Бобчезъ:

ЧУЖДИТЪ АКАДЕМИИ И КНИЖОВНОТО НИ ДРУЖЕСТВО.

Лани, въ годишното събрание на Българското Книжовно Дружество въ Сръдецъ се подигна въпросъ: да се прогласява ли това върховно научно учреждение за академия? Вслѣдствие на това, възложи се на управлението на Дружеството да се занимае съ тоя въпросъ и да се докладва по него въ прѣдстоящото годишно събрание. Срокътъ на това приближава. Прѣдъ видъ важността на материята, не е лишно да се кажатъ нѣколко думи по поводъ.

I.

Думата „академия“ се е употрѣбавала и до сега се употрѣбва въ двойкъ смисълъ: тя означава школа, особно висша школа, означава и учено дружество.

Думата Академия, Ἀκαδημία е гръцка. Така се е нарекла знаменитата школа, основана отъ Платона, (429—347 прѣдм Р. Хр.) въ градината на Академуса, която била на далечъ шесть стадии, около километръ и половина, отъ Атина (на С. З.). Споредъ нѣкои изслѣдвания, Академусъ билъ митически герой. Важното въ случая е, че Академусъ се считалъ за ступанъ на градината, имаща много сѣнчести дървета, алеи и приспособления за гимнастика. Тамъ Платонъ събиралъ около себе си ученици и приятели, държалъ публични четения и проповѣдвалъ своята, дивна и за днешно врѣме, философия и политика. Великиятъ Платонъ билъ погребенъ не далеко отъ Академията.

Названието академия прѣминало и на онова дружество, което отпослѣ образували ученицитъ и послѣдователитъ на

Платона. Тѣхната школа по-сетнѣ се разклони. Около стотина години прѣди Христа имаше вече 5 академии.

Академия, като първо дружество отъ учени хора, които се занимавагъ съ науката, не за практически цѣли, а за самата нея, ние срѣщаме при Птоломея I въ Александрия. По сжщия образецъ еврейтѣ основаха въ Палестина, Месопотамия и Вавилония свои академии, които служиха за разсадници на талмудическата наука. По-късно подобни заведения уредиха и арабскитѣ халифи.

Истинска академия въ най-новия смисълъ на думата се срѣща въ Италия, особно въ врѣме на възраждането, въ XV и XVI в. Една отъ тия *Academia Platonica* била уредена въ Флоренция въ 1474 г. сл. Р. Хр. отъ Лоренцо Медичи. Между членоветѣ си тя брояла Макиавелли, Пико делла Мирандола, Анджело Полициано и др. По-късно *Academia della Crusca*, основана въ 1582 г. въ Флоренция отъ поета Грацини, даде поводъ да се откриятъ още други подобни въ Неаполъ и другадѣ въ Италия. Отъ тукъ, наедно съ хуманизма, академията минава и въ другитѣ страни на Европа.

Отъ Италия академитѣ прѣминаха въ всички страни. Въ Австрия, Вѣна, въ 1458 г. се появява *Sodalitas literaria Danubiana*, учредена отъ Конрадъ Целтесъ. А по-късно *Academia della Crusca* и др. послужила за образецъ на нѣмскитѣ лингвистически дружества отъ XVII ст., на английското *Royal Society of London*, учредено въ 1660 г., като частно дружество, и на германската Леополдино-Каролинска Академия.

II.

Франция е страната, гдѣто понятието на академия получи твърдѣ важно значение, гдѣто организацията на това върховно научно учреждение се разви и закрѣпи и гдѣто образецътъ послужи за уреждане академитѣ въ другитѣ държави.

Франция възприе формата и съдържанието на италианскитѣ академии отъ врѣмето на възраждането, но въ Парижъ се изработи една пълна и съвършенна форма на академия. Ришельо взе инициативата да се обърне въ 1635 г. едно скромно частно дружество въ народенъ институтъ *Académie Française*. По-късно, въ врѣме на революцията, Френската Академия се обедини съ други близки и прилични ней учреждения — и всички тѣ взеха общото име *Institut de France*. Това, издържано

богато, върховно научно дружество въ Франция е направило грамадни заслуги и услуги на френската книжнина и наука, то е упражнило и най-дълбоко влияние върху развитието на класическото насочване въ литературата на тая земя, която стана огнище на съврѣмнената образованность.

Въ днешно врѣме Institut de France има 5 отдѣлни академии: 1. Френската Академия, основана отъ Ришелъ, брой винаги 40 членове, не повече, които сж заняти съ редакцията на Рѣчника. Послѣ смъртта на единъ членъ—на мѣстото му се избира други. 2. Академия на надписитѣ и на изящната словесность, основана отъ Колберта въ 1683, има 40 членове, които иматъ за задача да разработватъ историко-археологическата наука. 3. Академия на нравственитѣ и политически науки, основана отъ Конвента, има 40 членове, посветена на изучване въпроси по философията, политическа икономия, право, всеобща история и пр. 4. Академия на наукитѣ, основана въ 1666 отъ Колберта, има 66 членове, разработва физико-математическитѣ, химически и пр. науки. 5. Академия на изящнитѣ изкуства, съставена отъ 40 художници, живописци, ваятели, музиканти, на които отдѣлнитѣ секции, учредени постепенно отъ Мазарена и Колбера, се обединиха въ 1795 г. Да бжде нѣкой членъ на Института въ Франция е най-великото щастие и най-голѣмото стжпало, до което се домогватъ слѣдъ дългогодишни трудове най-заслужилитѣ френски учени и книжевници Единъ Зола не можá, по разни общественни причини, да встжпи въ Института, гдѣто рѣшава изборътъ.

Френскиятъ институтъ (т. е. сборътъ отъ 5-тѣ академии) разполага съ значителни суми, и внѣ отъ своя грамаденъ бюджетъ, има много фондове за всевъзможни премии (награди) по науката, книжнината, морала и изкуствата*.

* Френската академия тази година раздаде напр. такива премии: 10,000 лева на лионския професоръ Лакасанъ за неговитѣ работи по сждебна медицина; 2,000 лева на наследницитѣ на полковникъ Ренаръ за изслѣдания въ областта на въздухоплаването; 1500 л. доктору Шарко за изслѣдание съв. полюсь; 1000 л. на бившия министръ Поанкаре за неговитѣ трудове по физиката и редица още други премии. Има други голѣми премии, които оставатъ до сега неизползвани. Такива сж: 100,000 л. на оногозь, който установи съобщение съ планетата Марсь; 100,000 л. за срѣдство противъ азиатската холера; 50,000 л. за откритие, което би създадо ера въ научния свѣтъ. На разпореждане на Френската Академия има въ днешно врѣме 79 премии, прѣдзначени за разни цѣли, особно за най-добри съчинения по френската история, драма, романъ, написанъ отъ жена, премии за най-добро стопанство, на най-добрата слугиня, на добродѣлнитѣ и пр.

Много гласове се издигатъ по нѣкога противъ Френската Академия и изобщо противъ Института. Но тѣзи гласове се опровергаватъ, чини ми се, достатъчно отъ Ренана: „Гласътъ на сериозната наука по нѣкога е много слабъ срѣщу дързостта и клеветата; има обаче единъ гласъ на науката, и когато глъчкитѣ на модата прѣминатъ, той налага да се чуе и не се слуша освѣнъ той. Ето защо, въпрѣки постояннитѣ хленчове на низкото миѣние противъ научнитѣ академии, тѣзи академии винаги свършватъ съ побѣда, защото тѣ сж стражата на истинския методъ. Тоя сжществува за единъ малъкъ брой, но тоя малъкъ брой има разумъ, а само разумътъ е траенъ.“

Освѣнъ френскиятъ Институтъ съ неговитѣ петъ академии въ Франция сжществуваатъ и други такива въ провинцията. Особно забѣлжителни сж: въ Анжеръ, Бордо, Лионъ, Марсилия, Нанси, Тулуза, Руанъ, Орлеанъ и др. Това сж все академии и дружества, които разработватъ извѣстна областъ въ науката.

III.

Ние не ще говоримъ тукъ за академитѣ въ Германия, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Белгия, Дания, Холандия, Швеция и Норвегия. Но нека кажемъ нѣщо за академитѣ въ славянскитѣ и съсѣдни страни.

Почваме отъ гдѣто се пада: отъ Русия. Образецътъ на чуждитѣ академии на наукитѣ не можеше да не извика бодрото око на великия руски реформаторъ Петра I. Особно къмъ това го насочватъ разговоритѣ съ много учени на чужбина и съвѣтитѣ на Лейбница. А рѣшава Петръ Велики да пристѣпи къмъ учреждението на Академия на наукитѣ, когато Френската Академия го избрала за свой членъ. Въ отговоръ на академията на 18 февр. 1721 рускиятъ царъ пише: „Мы ничего больше не желаемъ, какъ чтобъ черезъ прилежность, которую мы будемъ прилагать, науки въ лучшей цвѣтъ привезть, себя яко достойнаго вашей компаніи члена показать“. Докладътъ за учреждението на „Академията на наукитѣ и на куриознитѣ художества“ Петръ утвърдилъ на 22 ян. 1724 г. Рускиятъ царъ реформаторъ искалъ Академията да бжде не само учено, но и учебно учреждение—Университетъ. Академията се откри по-късно при Екатерина I. Тя се поддържа съ срѣдства на правителството. Първиятъ бюджетъ билъ отъ 24.000 р. Сега

рус. ак. се нарича „Императорская Академия наукъ.“ Въ нея влизатъ най-виднитѣ руски учени по изборъ и назначение, и тя разработва руския езикъ, паметници, история и литература, има богатъ музей и библиотека, славянскитѣ отдѣли на която отъ нѣколко години прѣдставлява голѣмъ интересъ за южното славянство. Тя разполага съ много премии: Демидовска, Уваровска, Пушкинска, Толстоевска и др., отъ които нѣкои сж съ по 20.000 рубли*) годишни награди за най-хубави трудове по руската литература.

Поляцитѣ иматъ Академия на наукитѣ въ Краковъ (отъ 1872 г.). Тя е частно учреждение, има значителни капитали и се отличава съ плодотворна дѣятелностъ. Особно тя разработва паметницитѣ на полското държавно-правно минало.

Чехитѣ иматъ своята „Česka Akademie věd Františka Josefa“, която издава цѣла редица отъ трудове научни, между които: „Rozpravu česke Akademie“ (отъ 1891 г.); „Vestník česke Akademie“ (отъ сжщата год.). Тя е учредена на 23 ян. 1890 г. съ Уставъ, утвърденъ отъ императора. За основаването ѝ е далъ потикъ подаръкътъ за тая цѣль отъ единъ непознатъ, който далъ 200.000 фиоринта (около 400.000 лева). Тя има 4 клона: 1. обществено-философски; 2. физико-математически; 3. филологически и 4. икономиченъ. Членовѣтъ се избиратъ при извѣстенъ цензъ и сж: редовни, почетни, извънредни и чуждестранни. Чехската Академия работи прѣимущественно надъ разработване старитѣ паметници на чехския исторически и държавенъ животъ. Изтеклата година тя доби единъ новъ фондъ отъ 83 хил. кр. капит. за награда на изящни произведения. Имотътъ на Чех. Академия възлиза на 1 мил. л.

Хърватитѣ иматъ своя Академия на наукитѣ и изкуствата — Jugoslavenska Akademija znanosti i umjetnosti, — основана по инициативата на незабравимия тѣхенъ великъ патриотъ покойния епископъ Штросмайеръ въ 1867 г. Тая Академия е издала до сега дълга редица отъ историко-етнографически, държавно-правни и художественни трудове. Прѣзъ всичко врѣме на живота си (умр. 1905 г.), Штросмайеръ бѣше покровителъ на Югославянската академия, на която прѣдседателъ е учениятъ историкъ професоръ Таде Смичикласъ. Югослав академия има, както и нашето Книж. Д-во три клона: исто-

* Общата сума за наградитѣ е 20 хил., а отдѣлно се даватъ премии по 1000 и повече р.

рико-филологически, философско-юридически и математическо-природословенъ. Тя публикува 5 категории издания: 1. Rad. — всѣка година по 4 книги, двѣтѣ по историко-филологическия, философско-юридическия клонове и другитѣ двѣ—студии по математическо-природословния клонъ (разредъ). До сега сж излѣзли 165 книги. — 2. Старини. Всѣка година по една книга, обемаща стари паметници. — 3. Сборникъ за народния животъ и обичаитѣ у южнитѣ славяни. — 4. Рѣчникъ на хърватския или сръбски езикъ. (Докаранъ е до 28 свезка).—5. Дипломатически сборникъ (Codex Diplomaticus) на кралство Хърватско, Далмация и Славония. — 6. Лѣтописъ. Бюджетътъ е около 55 хил. крони доходъ и 50 х. разходъ.

Австрийскитѣ сърби иматъ една частна академия въ Нови Садъ наречена „Матица Српска“, съ богато помѣщение, значителенъ капиталъ и добри издания.

Кралство Сърбия има своята „Српска Кралевска Академија“ отъ 1886 г. Първоначално тая Академия се наричаше Српско Учено Дружество, което бѣше учредено въ 1841 год., като дълго врѣме си служеше съ единствения органъ „Гласник српског ученог дружства“. Сърбската Кралевска Академия обема четири клона: 1) академия на природнитѣ науки; 2) академия на философскитѣ науки; 3) академия на общественитѣ науки и 4) академия на художествата.

Додѣто бѣше Српско Учено Дружество, то издаде деведесетъ книги Гласник (1841—1891 г.). Отъ какъ се появи Академията, тя издава: Глас (отъ 1887 г.) до сега 70 книги; — Споменик—до сега 45 книги;—Годишник—до сега 18 годишнини. Освѣнъ тѣзи, пълни съ научни монографии и важни за славянската наука работи, Сърбската Академия, която разполага съ много суми за награди на учени трудове, издава: Српски Етнографски Сборник, (до сега излѣзли 6 тома);—Сборник за историју, ѳезик и књижевность српскаго народа;—Особни издания. Тя издава и нѣколко сбирки по името на фонда, съ който тя разполага. Такива фондове на сръбски ученолюбиви пожертвователи има доста: на Чупича, на Коларца, на Д. Стаменковичъ (400.000 л.), на арх. Н. Дучичъ. Собствено бюджетътъ на Академията не е голѣмъ: около 28,000 л., като смѣтаме фондоветѣ (около за милионъ л.). Държавата помага на Академията съ 25,000 л. годишно.

IV.

Българското Книжовно Дружество е учредено най-напрѣдъ въ Браила на 1869 год. Неговата първоначална задача бѣше разпространение на просвѣщението между народа ни. Българ. Книж. Дружество трѣбаше да стане и да бѣде срѣдоточие на българскитѣ интеллигентни сили, чрѣзъ които само може да върви тó най-успѣшно къмъ свѣтлата си цѣль. (II к. I г.). „Чрѣзъ своята обща братска взаимностъ и единодушие, чрѣзъ своето благоразумие и истинна добра воля — гласи буквално обръщането: Къмъ читателитѣ, въ първата книжка на „Периодическо Списание“, органъ на Дружеството—като положимъ всичкитѣ си усилия за успѣха на Дружеството, както до сега тѣй и за напрѣдъ, толкова повече на вѣрно можемъ да очакваме, щото не подиръ много врѣме да се прѣобърне тó въ дѣйствителна Българска Академия Наукъ (подчъртано въ текста) и да стане единъ отъ най-великолѣпнитѣ храмове на българската наука, споредъ както е прѣдназначено и въ самия му Уставъ“.

За забѣлѣзване е, че Дружеството още отъ първия моментъ могло да се снабди съ единъ фондъ отъ 200.000 франка доброволни пожертвования.

Българското Книжовно Дружество въ Браила още отъ първия моментъ на своето появяване завзе едно видно мѣсто, както приличаше на едно подобно високо-културно учреждение. То почна издаването на „Периодическо Списание“ отъ 1870 г. и до 1876 г. издаде 12 книги. То имаше за свой прѣдседателъ българскиятъ историкъ Маринъ Степановичъ Дриновъ и за членове сътрудници и кореспонденти-книжевници, като авторътъ на Иванко—Друмевъ (сетнѣ митрополитъ Климентъ), В. Д. Стояновъ, Нешо Бончевъ, Р. Жинзифовъ, Ц. Гинчовъ, Р. Каролевъ, Ив. Ст. Ивановъ, Т. Икономовъ, Д-ръ В. Беронъ, Д-ръ К. Иречекъ, Т. С. Бурмовъ. Почетенъ членъ бѣше Г. Кръстьевичъ.

Дѣятелността на Дружеството, спрѣна въ 1876 год., се подѣе въ 1878 г., когато по инициативата на министерството на Просвѣщението, Дружеството намѣри за добръ да се прѣнесе отъ Браила въ София. На 1881 г. се прѣизбраха нови членове на Дружеството, поднови се дѣятелността му и то стана Българско Книжовно Дружество въ Сръдецъ — столицата на Свободна България.

Въ 1884 г. Българ. Книж. Дружество си изработи новъ Уставъ, споредъ който то си постави цѣль много по-сходна съ тая на едно учено дружество, на една академия. Ако въ 1869 г. цѣльта на Дружеството бѣше изказана по-обширно: „да разпространява всеобщото просвѣщение между българския народъ и да му показва пътя за неговото сжщественно обогатяване“ (чл. 2 У.), сега тая цѣль се опрѣдѣля така: „Цѣльта на Б. К. Д. е всестранното изучване на България, развиването на българската книжнина, разработването и разпространението на наукитѣ изобщо (чл. 1). То се раздѣля на 3 клона: 1) историко-филологически; 2) за природнитѣ и медицински науки; 3) за държавнитѣ науки. Съ това очертание на цѣльта и съ това подраздѣляне на клонове дѣятелността си Дружеството възприе характера на една академия. И наистина отъ 1884 год. дѣятелността на Дружеството е била вече обрната въ чисто научна насока.

Истинско академическо учреждение стана Б. К. Д-ство отъ 1899 г., когато годишното събрание прие новия Уставъ, утвърденъ надлежно отъ министерството на просвѣщението на 12 януарий 1900 год.

По силата на тоя Уставъ „Българското Книжовно Дружество“, основано прѣзъ октомврий 1869 год. въ Браила отъ покровители и радѣтели на българската наука, книжнина и искусство, е самостоятелно и независимо учреждение съ права на юридическа личностъ. То има сѣдалище въ столицата на България и се намѣрва подъ покровителството на Н. Ц. В. българския князь (чл. 1). Цѣльта на Дружеството е: всестранното изучване на българитѣ и българскитѣ земи, обработване на български езикъ, развиване на българската книжнина, разработване и разпространение на наукитѣ и искусствата. За тая цѣль Дружеството: а) извършва и поддържа самостоятелни издирвания въ полето на науката и искусствата; б) обнародва и прѣдизвиква научни, книжовни и художествени трудове (чл. 2). Дружеството се раздѣля на три клона: историко-филологически, природно-медицински и философско-общественъ. Нови клонове се отварятъ по рѣшението на едно общо събрание на Дружеството и ако за такъвъ клонъ има поне петъ дѣйствителни члена (чл. 3).

И въ третъ Устава на Дружеството — отъ 1869, 1884 и 1900 г. — категорията на членоветѣ остава сжщата: дѣйствителни, дописни, почетни и благодарителни.

Годишниятъ приходо-разходенъ бюджетъ на Бълг. Кн. Дружество бѣше до 1903 г. отъ около 25.000 лева. Отъ какъ прѣмина къмъ него изданието на „Сборника за народни умо-творения тоя бюджетъ достигна 42.000 л. То разполага само съ единъ фондъ: тоя на „Напрѣдъкъ“ отъ около 90.000 л.

V.

Послѣдната реформа отъ 1899 год. въ организацията и насоката дѣятелността на Дружеството напълно го оприличи на организациитѣ на научно-книжовнитѣ академии въ чужбина.

И наистина, сравнимъ ли ние нашето Дружество въ тия двѣ отношения — организация и дѣятелность — съ коя и да било отъ академиитѣ на Западъ, особно съ Югославянската въ Загребъ, Сърбската Кралевска Академия въ Бѣлградъ, и съ Румжнската въ Букурещъ, ние ще видимъ едно пълно сходство. Почти сжщитѣ отдѣли, сжщитѣ задачи, сжщитѣ условия за встѣпване въ състава на Дружеството.

Разликата остава само въ названието и въ това, че другадѣ се опрѣдѣля броя на членовѣтѣ. Нашето Кн. Дружество, още отъ основаването си, нагодено единъ день да бжде Българска Академия Наукъ, въ скромността си, не е бързало до сега да измѣни титлитѣ си. То е правило много добрѣ.

По сжщество, не сж нито титлитѣ, нито названията, които охарактеризирватъ учрежденията, както не е дрѣхата, що прави монахътъ. Но отъ формална, отъ външна страна, названието въ извѣстни случаи важи. То важи не само за външния свѣтъ, то важи още и за да даде единъ импулъс на по-усилена дѣятелность, като се извиква съревнувание у тѣзи, които надлежи да работятъ.

Тия съображения и нуждата да се уеднакви названието съ тия на еднородни учреждения, извикаха промѣненіето въ названията на Сърбското учено дружество, което се прѣименува въ Сърбска Кралевска Академия, чехското Дружество да стане „Ѓ. Akademija“, Литературното Дружество въ Румжния отъ 1866 год. стана въ 1878 год. Academia Romana. Румжнската академия има сжщото устройство, съставъ, клонове на нашето Книжовно Дружество. Тя се раз-

личава отъ него по голѣмия си бюджетъ и слѣдователно по цѣннитѣ си издания.*

Безъ да придаваме нѣкоя сжщественна цѣна на названието, нашето мнѣние е, че настава врѣме щото и Българското Книжовно Дружество да стане **Българска Академия**. Сегашниятъ Уставъ на Дружеството ще прѣтърпи за това съвсѣмъ малко измѣнения.

По каквито побуждения нашето Висше Училище се прѣименува въ Университетъ, по такава сжщо, може и Книж. ни Дружество да добие своето истинско название. Намъ се ще, при това, да вѣрваме, че това название, както вече казахме, ще даде и единъ по-силенъ гласъкъ въ научната дѣятелность на Дружеството. Тя ще се подбодри, засили, продигне.

Видѣхме, че Книж. Дружество е учреждение, което има за цѣль разработването на отечественната наука. Неговитѣ слаби срѣдства не му сж дали до сега възможность да развие въ широки размѣри тази учена своя дѣятелность; но българското правителство ще трѣба да опрѣдѣлява въ бюджета си поголѣми суми за помощъ, отъ колкото до сега. Ни една Академия на наукитѣ не се лишава отъ такава помощъ на всѣкадѣ въ свѣта, въ коя и да било държава. Не се лишаватъ отъ такава поддържка и академиитѣ въ съсѣднитѣ ни държави.

Книжовното Дружество издава своитѣ двумѣсечни книжки „Периодическо Списание“, редактира и издава „Сборника за народни умотворения, наука и книжнина“, издава „Библиотека“ и „Лѣтопись.“ Тѣзи издания сж твърдѣ цѣнни. Прѣгледайте послѣдния двоенъ томъ въ три отдѣлни дѣла на „Сборника“ (книга XXII и XXIII) и вие ще видите колко цѣненъ наученъ материалъ се дава изъ областъта на историко-филологията и фолклора, изъ областъта на държавнитѣ науки и изъ тая на естественитѣ изучвания у насъ.

За да се провѣзгласи Бѣлг. Кн. Дружество за Академия биха могли да пледиратъ слѣднитѣ обстоятелства:

1. Дружеството, по своята дѣятелность, по своитѣ научни издирвания и издания, отговаря на понятието на учитѣ академии.

* Само за персоналъ и служащи Рум академия разнася годишно около 125 хил. л., за библиотека 20 хил. л., за издания на Рѣчника 14 хил. л., за канцеларски и др. 31 хил. л.

2. Организацията на Бълг. Книж. Дружество, така както е уредена по послѣдния му Уставъ отъ 1899 г., напълно отговаря на организацията на академия на наукитѣ и книжнината.

3. Часть отъ силитѣ, които има въ състава си Бълг. Кн. Дружество, било домашни, било чужди, та и цензътъ, по който тѣ се пробиратъ, споредъ новия Уставъ, отговаря напълно на ценза въ другитѣ академии на наукитѣ.

4. Бюджетътъ, съ който разполага Дружеството, не е по-малкъ отъ бюджета на нѣкои академии въ съсѣднитѣ намъ държави, както това се каза по-горѣ.

Нека кажемъ и това, че на чужбина вече почватъ да гледатъ на нашето Книжовно Дружество, като на Академия*.

Съ прогласяването си за Академия, Дружеството и отъ формална страна, ще добие онова мѣсто, право и значение, каквито му се падатъ при другитѣ равноцѣнни негови другари, каквито сж академитѣ въ съсѣднитѣ намъ държави.

Името на Книжовното Дружество не прѣчи да развие една по-голѣма дѣятелность; но какво прѣчи да му се даде и название, каквото иматъ и други подобни нему учреждения?

София, 7 декемврий 1907 г.

* Вж. Славянскія Извѣстія. Кн. 6—7 отъ 1907 г. Статията на проф. П. А. Заболотскій: Русскій языкъ у свободныхъ славянъ.

Т. Г. Ивановъ :

КРАЛЪ ОСКАРЪ II.

(* 1829 — † 1907).

Помина се шведскиятъ кралъ Оскаръ II, единъ отъ рѣд-
китѣ монарси, заслужено спечелилъ уважението и любовта
на народа си. Той бѣ справедливъ и хуманенъ господарь, пла-
мененъ патриотъ, блѣскавъ ораторъ, ревностенъ и сериозенъ
издирвачъ на историята и даровитъ поетъ. Подъ псевдонима
Оскаръ Фредрикъ кралтъ е издалъ голѣмъ брой съчинения
(въ 1905 год. сж били събрани въ 5 тома), въ които личи
неговата деликатна артистична натура. Творбата му обгръща
поезия, история, критика и прѣводи на класически произведения.

Литературното поприще на писателя започва отъ 1849 г.,
а още прѣди въцаряването си, въ 1858 г. той спечели втората
премия на Шведската академия за единъ сборникъ написани
съ нѣжно чувство лирични и епични поеми. Първата му драма
„Замъкъ Кронбергъ“ е и до сега една отъ любимитѣ пиеси
въ шведскитѣ театри. Съ най-голѣма популярностъ се ползу-
ватъ, обаче, неговитѣ „Ursoenska flottans minnen“ — морски
пѣсни, които напомнятъ маниера на старитѣ скандинавски
пѣвци — скалдитѣ. Изданието на мемоаритѣ на покойния си-
гурно ще допринесе много на литературната му слава. Впро-
чемъ, и до сега познатитѣ му произведения, прѣведени на
повечето европейски езици, ще обезсмъртятъ името му като
писателъ.

Потомството дължи голѣма признателностъ на Оскара II
не само за прѣкраснитѣ му влогове въ съкровищницата на
литературата. Той заслужва най-много очудване за диплома-
тичния тактъ, съ който е разрѣшавалъ най-мжчнитѣ и запле-
тени международни проблеми. Колкото и да сж недоволни шве-
дитѣ отъ мждрата политика на Оскара прѣзъ 1905 год. по
отдѣлянето на Норвегия отъ Швеция — за единъ мигъ блѣ-
скавия ореолъ, съ който бѣ окръжена главата на обожавания
владѣтель, бѣ взелъ да се помрачава — ще дойде день, когато